

Αριθμός απόφασης: 141 /2018
(Αριθμός κατάθεσης αγωγής ΓΑ 2494/ΤΠσ/182/2015)

**ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές [redacted] [redacted], Πρόεδρο Πρωτοδικών, [redacted] [redacted], Πρωτοδίκη - Εισηγήτρια, [redacted] [redacted], Πρωτοδίκη, και από τη Γραμματέα [redacted] [redacted].

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Οκτωβρίου 2017, για να δικάσει την αγωγή μεταξύ:

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ: 1) [redacted] [redacted] του [redacted] (ΑΦΜ [redacted]) και 2) [redacted] του [redacted] (ΑΦΜ [redacted]), κατοίκων Μοχού Δήμου Χερσονήσου, οι οποίοι παραστάθηκαν δια του πληρεξουσίου τους Δικηγόρου Ηρακλείου, Γεωργίου Πιταροκοίλη.

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΜΕΝΗΣ: Ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «[redacted] [redacted]» που εδρεύει στην Αθήνα, οδός [redacted] [redacted], όπως εκπροσωπείται νόμιμα (ΑΦΜ [redacted]), η οποία δεν παραστάθηκε.

Οι ενάγοντες ζητούν να γίνει δεκτή η με αριθμό κατάθεσης ΓΑ 2494/ΤΠσ/182/2015 αγωγή τους, η συζήτηση της οποίας προσδιορίστηκε αρχικά για τη δικάσιμο της 16.9.2016 και μετ' αναβολήν για τη δικάσιμο που αναγράφεται στην αρχή της παρούσας και γράφτηκε στο πινάκιο.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ της υπόθεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις προτάσεις.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Από τη με αριθμό 10816/19.11.2015 έκθεση επιδόσεως της Δικαστικής Επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Ηρακλείου [redacted] [redacted], που επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγοντες, προκύπτει ότι ακριβές επικυρωμένο αντίγραφο της υπό κρίση αγωγής με πράξη προσδιορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για την αρχική δικάσιμο της 16.9.2016 επιδόθηκε νομοτύπως και εμπροθέσμως στην εναγόμενη. Κατά την δικάσιμο αυτή (της 16.9.2016) η συζήτηση της υπόθεσης αναβλήθηκε για την παρούσα δικάσιμο, και ο αρμόδιος γραμματέας μετέφερε την υπόθεση στην τελευταία δικάσιμο, με την εγγραφή της στο πινάκιο. Η ενέργεια αυτή ισχύει ως κλήτευση της εναγομένης και συνεπώς δεν απαιτείται

νέα, ιδιαίτερη, κλήτευσή της για την παρούσα δικάσιμο σύμφωνα με τα παραπάνω. Η τελευταία, όμως, δεν εμφανίσθηκε κατά τη δικάσιμο αυτή, κατά την οποία η υπόθεση εκφωνήθηκε από τη σειρά του οικείου πινακίου. Πρέπει, επομένως, να δικασθεί ερήμην (άρθρο 271 ΚΠολΔ).

I. Από τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ προκύπτει ότι ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης ~~δανείου~~ είναι: α) χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, β) μεταβίβαση της κυριότητας αυτών από το δανειστή στον οφειλέτη, γ) συμφωνία των μερών περί αποδόσεως άλλων πραγμάτων της ίδιας ποιότητας και ποσότητας και δ) η μεταβίβαση της κυριότητας των αντικαταστατών πραγμάτων να γίνεται με τον αποκλειστικό σκοπό της χρησιμοποίησής τους από τον δανειολήπτη. Αναγκαίο, δηλαδή, ~~οικονομικό~~ στοιχείο της σύμβασης του δανείου, όπως αυτή περιγράφεται στην ανωτέρω διάταξη, είναι ~~να~~ υπάρχει καταρτισμένη σύμβαση, κατά τους όρους των άρθρων 185- 195 ΑΚ, η παράδοση και η μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων (ΑΠ 889/2010, ΑΠ 992/2010, ΑΠ 1417/2007, ΕφΑθ 94/2011, ΕφΑθ 3706/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), οπότε γίνεται λόγος για ~~καταρτισμένο~~ δάνειο. Ωστόσο, όπως γίνεται δεκτό, είναι δυνατή και η σύναψη σύμβασης συναινετικού δανείου, που καταρτίζεται με μόνη τη συναίνεση των συμβαλλομένων (Εφθεσ 3357/1995 ΕλλΔνη 37. 194, ΕΑ 4265/1983 ΕλλΔνη 25. 818, ΠολΠρΑθ 1158/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Δεν απαιτείται, δηλαδή, οπωσδήποτε μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων, που αποτελούν το αντικείμενο του δανείου, όπως ρητά αναφέρει η ΑΚ 806, αλλά αρκεί το δάνεισμα να περιέρχεται από την περιουσία του δανειοδότη στην περιουσία του δανειολήπτη με άλλο ισοδύναμο οικονομικό τρόπο, όπως π.χ. με συμφωνία των μερών ότι το οφειλόμενο χρέος από άλλη αιτία θα οφείλεται εφεξής λόγω δανείου, με επιταγή, γραμμάτιο εις διαταγήν ή συναλλαγματική, που εκδίδεται ή οπισθογραφείται υπέρ του δανειολήπτη, με εκχώρηση απαίτησης, με πράξη γύρου (πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του λήπτη) κ.α. (Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος τόμος I (2004), σελ. 577 και Απ. Γεωργιάδη, Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα (- Αουγητίδης), ΣΕΑΚ I, άρθρο 806 αρ. 1 και 6-8).

II. Περαιτέρω, κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 του α.ν. 362 της 4/4.6.1945, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εισαγωγικού Νόμου αυτού «πάσα δικαιοπραξία έγγραφος ή προφορική εξ ης πηγάζουν αξιώσεις ή υποχρεώσεις προς καταβολήν τιμήματος ή μισθώματος πράγματος ή αμοιβής πάσης φύσεως υπηρεσιών ή έργου υπέρ προσώπου διαμένοντος εν Ελλάδι δύναται να συνομολογήται μόνον εις δραχμάς. Η ρήτρα εν δικαιοπραξία δι' ης, παρά την διάταξιν της προηγουμένης παραγράφου, συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις εν Ελλάδι εις χρυσόν, χρυσά νομίσματα ή συνάλλαγμα, ή εις δραχμάς μεν ων όμως το ποσόν αφιεται να

Θεωρήθηκε
Εισπραχτή

προσδιορισθή εκ της τιμής του χρυσού ή των χρυσών νομισμάτων ή του συναλλάγματος ή του τιμαρίθμου, είναι άκυρος. Εν τη περιπτώσει ταύτη, το αρμόδιον δικαστήριο προσδιορίζει κατά την κρίσιν αγαθού ανδρός την δικαίαν αντιπαροχήν, ήτις όμως δεν δύναται να είναι ανωτέρα του εις δραχμάς ισαξίου του εν τη ρήτρα αναφερομένου ποσού χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή συναλλάγματος επί τη βάσει της κατά το άρθρο 2 του παρόντος νομίμου τιμής αυτών κατά την ημέραν της συνομολογήσεως της δικαιοπραξίας, εφ' όσον και το ούτω προκύπτον ποσόν εις δραχμάς δεν ήθελε θεωρηθή ως υπέρογκον». Οι διατάξεις αυτές έχουν, κατά τη διασταλτική τους ερμηνεία, εφαρμογή σε κάθε εν ζωή δικαιοπραξία, με την οποία συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις σε χρυσό ή ξένο νόμισμα, επομένως και σε σύμβαση δανείου, ως και σε περίπτωση αφηρημένης υποσχέσεως ή αναγνωρίσεως χρέους. Μερική απόκλιση του προαναφερόμενου απαγορευτικού κανόνα, αποβλέποντος στην προστασία του εθνικού νομίσματος, απετέλεσε, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, η μεταγενέστερη διάταξη της παρ. 7 της 267/9.4.1953 Πράξεως Υπουργικού Συμβουλίου, που κυρώθηκε με το ν. 2415/1953, στην οποία ορίζεται ότι «από της ισχύος της παρούσης επιτρέπεται η μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην των Τραπεζών και των ασφαλιστικών ταμείων, συνομολόγησις δανείων με την ρήτρα δολλαρίου ή άλλου ξένου νομίσματος, εξαιρέσει των χρυσών νομισμάτων. Νοείται ότι η πληρωμή των εκ των δανείων τούτων υποχρεώσεων ενεργείται δια της καταβολής του οφειλομένου ποσού επί τη βάσει της επισήμου τιμής του ξένου συναλλάγματος κατά την ημέραν της εξοφλήσεως». Έτσι με τη διάταξη αυτή, επιτράπηκε κατ' εξαίρεση και μόνο προκειμένου περί συμβάσεων δανείου, η συνομολόγηση της ρήτρας σε ξένο νόμισμα (συνάλλαγμα), πλην χρυσού, κατά την οποία συμφωνείται η αυτούσια καταβολή ορισμένης ποσότητας ξένων νομισμάτων. Η ρήτρα αυτή διαφοροποιείται από τη ρήτρα σε αξία ξένου νομίσματος ή συναλλάγματος, σύμφωνα με την οποία η καταβολή γίνεται σε δραχμές και ο οφειλέτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει σε δραχμές και πάλι αλλά κατά την τρέχουσα αξία που θα έχει το ξένο νόμισμα κατά το χρόνο της πληρωμής (ΟΛΑΠ 21/1990 ΕλλΔνη 1990.811). Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. 142/13- 11-1978 ΠΥΣ εγκρίθηκε η κατά την υπ' αριθ. 187/19-10-1978 συνεδρίαση της Νομισματικής Επιτροπής (Υποεπιτροπής Πιστώσεων), ληφθείσα απόφαση, με την οποία επιτράπηκε εκ μέρους των τραπεζών, χορήγηση πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων σε ξένο νόμισμα, σε ημεδαπές ή αλλοδαπές ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Επακολούθησε η έκδοση της με αριθμόν 1976 της 19/25-9- 1991 Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, στον οποίο, ως σημειωθεί, είχαν μεταβιβαστεί οι αρμοδιότητες της Νομισματικής Επιτροπής και των υποεπιτροπών της (άρθρο 1 του ν. 1266/1982), με την οποία επιτράπηκε ο δανεισμός σε συνάλλαγμα,

ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων. Επιπλέον, με την υπ' αριθ. 537/1993 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία συμπλήρωσε την ΠΔ/ΤΕ 1976/19-9-1991, διευκρινίστηκε ότι επιτρεπόταν ο δανεισμός σε συνάλλαγμα φυσικών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου από τις εμπορικές και κτηματικές τράπεζες, στο πλαίσιο της πιο πάνω Πράξης, για την κατασκευή, επισκευή και αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, που προορίζονταν για ιδιόχρηση ως κατοικίες ή εκμετάλλευση. Τέλος, με την υπ' αριθμ. 2325 της 2/11-8-1994 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 2342 της 24/29-11-1994 πράξη του ίδιου και η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του ΠΔ 96/1993 «Περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας, στις διατάξεις της Οδηγίας αριθμ. 88/361/ΕΟΚ και της οδηγίας αριθμ. 92/122/ΕΟΚ, σχετικά με την «κίνηση κεφαλαίων», περιορίστηκε ακόμη περισσότερο η αρχή της απαγορεύσεως συνάψεως τραπεζικών δανείων σε ξένο νόμισμα. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, επιτράπηκε η χρηματοδότηση σε συνάλλαγμα φυσικών ή νομικών προσώπων, κατοίκων εσωτερικού, από πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, χωρίς περιορισμούς (ΑΠ 370/2012 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Μάλιστα, στο άρθρο 1 του πρώτου κεφαλαίου αυτής ορίζεται ότι «η διάρκεια, η τυχόν περίοδος ανανέωσης ή παράτασης των δανείων που συνάπτονται από την έναρξη ισχύος της παρούσας Πράξης, το επιτόκιο και οι λοιποί όροι, καθορίζονται ελεύθερα μεταξύ των συναλλασσομένων μερών» (ΑΠ 2196/2009 ΧΡΙΔ 2011/105, ΕφΑΘ 91/2004 ΔΕΕ 2004/427 και ΕπισκεμΔ 2005/104). Επακολούθησε ο Ν. 2842/2000, με τον οποίο αντικαταστάθηκε η δραχμή με το Ευρώ, με την εισαγωγή του ως ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εντεύθεν ομαλοποίηση της οικονομικής καταστάσεως στην Ελλάδα, με παράλληλη κατάργηση, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 αυτού, της προϊσχύουσας εξαιρετικής νομοθεσίας και γενικά κάθε διατάξεως που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα (ΑΠ 2196/2009 ΧρΙΔ 2011/105, ΠΠρΠειρ619/2016, ΠΠρΑθ 763/2016, ΠΠρΑθ 3789/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

III. Σύμφωνα με την παρ. 5 της με αριθ. 2325/1994 Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (όπως η παρ. 3 που αντικαταστάθηκε με την ΠΑΤΕ 2342/1994): «Οι δανειστριες τράπεζες οφείλουν να τηρούν σε ειδικό κατά δάνειο φάκελο τα εξής δικαιολογητικά: α) Τις βεβαιώσεις αγοράς συναλλάγματος, αφού προηγουμένως ακυρωθούν, στις οποίες οι τράπεζες θα αναγράφουν, κατά την έκδοσή τους, ότι το δραχμοποιούμενο συνάλλαγμα αφορά το δάνειο που έχει συναφθεί σύμφωνα με την παρούσα Πράξη, β)...». Εξάλλου, με την πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2501/2002 (ΦΕΚ Α', 277/2002), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 18 παρ. 5 του ν. 2076/1992 (όπως

ξεωρήθηκε
Εισαγωγή

ίσχυε μέχρι την κατάργησή του με το άρθρο 92 παρ. 1 του ν. 3601/2007) και, άρα έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις που αφορούν την ενημέρωση των συναλλασσόμενων με τα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές που θεσπίζονται στην παράγραφο Α της εν λόγω ΠΔΤΕ, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν, μεταξύ άλλων, να ενημερώνουν κατάλληλα τους συναλλασσόμενους, για τη σύμβαση και τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών και εν γένει για τους όρους και τις προϋποθέσεις που διέπουν τις τραπεζικές συναλλαγές, καθώς και να μεριμνούν για την κατάλληλη εκπαίδευση των υπαλλήλων, που είναι επιφορτισμένοι με την παροχή εξειδικευμένων πληροφοριών προς το συναλλακτικό κοινό. Το περιεχόμενο της ελάχιστης απαιτούμενης ενημέρωσης, που αποσκοπεί, στο να σχηματίζουν οι συναλλασσόμενοι, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, σαφή εικόνα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και προϊόντα, όταν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εξατομικευμένης διαπραγμάτευσης, καθορίζεται στην παράγραφο Β της ίδιας ΠΔΤΕ, και εξειδικεύεται, ανάλογα με το είδος του τραπεζικού προϊόντος (καταθέσεις, χορηγήσεις κτλ.). Αναφορικά, ειδικότερα, με τα χορηγούμενα σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος, δάνεια, θεσπίζεται υποχρέωση ενημέρωσης σχετικά με τον κίνδυνο, από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας (παρ. Β αρ. 2 περ. χ). Το ειδικότερο περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης ενημέρωσης δεν εξειδικεύεται περαιτέρω στην παραπάνω πράξη, η ως άνω, όμως, απαίτηση δεν αφορά απλά και μόνο, στην υπόμνηση για την πιθανότητα αλλαγής της συναλλαγματικής ισοτιμίας, παρά πρέπει να οδηγεί το δανειολήπτη να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που τέτοια πιθανότητα συνεπάγεται γι' αυτόν. Ειδικότερα, η παραπάνω διάταξη, που θεσπίζει την εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης (παρ. Β αρ. 2 περ. χ), πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως της διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ, βάσει της οποίας, όπως γίνεται δεκτό (ΑΠ 1352/2011, ΕφΑθ 1403/2015, ΤΝΠ Νόμος) οι τράπεζες έχουν αυξημένη ευθύνη κατά την άσκηση του χρηματοδοτικού τους έργου και οφείλουν να μεριμνούν για τα συμφέροντα των πιστωτών που χρηματοδοτούν, αφού από τη φύση της, η πιστωτική σχέση, ως έννομη σχέση ιδιαίτερης εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων, επιβάλλει την υποχρέωση πίστης και προστασίας, από την πλευρά των τραπεζών, των συμφερόντων των πελατών τους, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρα επαχθείς, γι' αυτούς, συνέπειες.

IV. Κατά τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά την αναθεώρησή του με το ν. 3587/2007, οι γενικοί όροι των συναλλαγών (ΓΟΣ) δηλαδή οι όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για μελλοντικές συμβάσεις

Θεωρήθηκε
Εισαγωγή

(με την άνω διάταξη απαλείφθηκε η προηγούμενη ρύθμιση που απαιτούσε απεριόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων) απαγορεύονται και είναι άκυροι αν έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, όπως είναι και ο πελάτης της τράπεζας (ως τελικός αποδέκτης, κατ' άρθρο 1 παρ. 4 περ. αα' και ββ' του ν. 2251/1994 "προστασία καταναλωτών", που αποτελεί ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ, βλ ΑΠ 1738/2009, ΑΠ 16/2009, ΑΠ 989/2004, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), στον οποίο η τελευταία, χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση προδιατυπωμένους όρους χορηγεί, εκτός των άλλων, καταναλωτικά ή στεγαστικά δάνεια. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας ενός τέτοιου γενικού όρου, ενσωματωμένου σε σύμβαση, κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών, κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης, από την οποία αυτή εξαρτάται (ΑΠ 904/2011 Αρμ 2012.1708). Ο περιέχων τη διάταξη αυτή νόμος 2251/1994 αποτελεί, εξάλλου, ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5.4.1993 «Σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές». Στο άρθρο 3 παρ. 1 της εν λόγω Οδηγίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης, που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική, όταν, παρά την απαίτηση της καλής πίστης, δημιουργείται εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Η ρύθμιση της παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 αποτελεί, εξειδίκευση της γενικής αρχής του άρθρου 281 ΑΚ, κατά την οποία απαγορεύεται η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ή η κατάχρηση ενός θεσμού, όπως είναι η συμβατική ελευθερία. Με τους ΓΟΣ είτε επιχειρείται απόκλιση από ρυθμίσεις του ενδοτικού δικαίου είτε ρυθμίζονται πρόσθετα στοιχεία που δεν αντιμετωπίζονται από διατάξεις ενδοτικού δικαίου. Δεν απαγορεύεται όμως η απόκλιση από οποιαδήποτε διάταξη του ενδοτικού δικαίου, αλλά μόνο από εκείνες που φέρουν καθοδηγητικό χαρακτήρα ή σε περίπτωση άτυπων συναλλακτικών μορφών, από τα ουσιώδη, για την επίτευξη του σκοπού και της διατήρησης της φύσης της σύμβασης, δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών που απηχούν πράγματι δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη για το συγκεκριμένο είδος συναλλαγής. Καταχρηστικός και συνεπώς άκυρος είναι κάθε ΓΟΣ, ο οποίος χωρίς επαρκή και εύλογη αιτία αποκλίνει από ουσιώδεις βασικές αξιολογήσεις του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή από τυπικές και συναλλακτικά δικαιολογημένες προσδοκίες του πελάτη. Η καθοδηγητική λειτουργία διαταράσσεται όταν με το περιεχόμενο του Γ.Ο.Σ. αλλάζει η εικόνα που έχει διαμορφωθεί με βάση τους κανόνες του ενδοτικού δικαίου για τη συγκεκριμένη συμβατική μορφή. Ελέγχεται,

επίσης, για καταχρηστικότητα η ρύθμιση ενός ΓΟΣ, με τον οποίο επέρχεται περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη φύση της σύμβασης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να απειλείται η ματαίωση του σκοπού της. Για να κριθεί αν ένας ΓΟΣ διαταράσσει τη συμβατική ισορροπία και συνεπώς είναι άκυρος ως καταχρηστικός, γίνεται αξιολογική στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων και εκτιμώνται οι ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης. Λαμβάνονται υπόψη, εκτός από την ανάγκη προστασίας του κατά τεκμήριο ασθενέστερου καταναλωτή, η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, ο σκοπός της, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της, όπως ο εξειδικευμένος ή μη χαρακτήρας της συναλλαγής, η εξοικείωση του πελάτη με τις σχετικές συναλλαγές, το μορφωτικό και πνευματικό του επίπεδο, οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται και η δυνατότητα αντιμετώπισής τους, καθώς επίσης και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται (ΑΠ 1495/2006, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Έτσι κατά τον έλεγχο του κύρους του περιεχομένου ενός ΓΟΣ, εξετάζεται σε πρώτη φάση αν αυτός είναι αντίθετος με κάποια απαγορευτική ρήτρα που περιλαμβάνεται στην ενδεικτική απαρίθμηση (άρθρο 2 παρ.7 ν.2251/1994) συγκεκριμένων ΓΟΣ που θεωρούνται "PER SE" καταχρηστικοί και άρα άνευ ετέρου άκυροι, δηλαδή χωρίς να απαιτείται ως προς αυτούς η ύπαρξη των προαναφερόμενων προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας και σε περίπτωση αρνητικού αποτελέσματος, ελέγχεται κατά πόσο ο συγκεκριμένος ΓΟΣ περιέχει απόκλιση από ουσιώδεις αξιολογήσεις καθοδηγητικού χαρακτήρα του ενδοτικού δικαίου, δηλαδή η καταχρηστικότητα θα κριθεί με βάση τα κριτήρια των εδαφίων α' και β' της παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 (ΑΠ 1219/2001, ΑΠ 296/2001, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, το δίκαιο των ΓΟΣ διέπεται από την αρχή της διαφάνειας, η οποία διατυπώνεται ρητά και στο άρθρο 5 της Οδηγίας, σύμφωνα με την οποία οι ΓΟΣ πρέπει να είναι διατυπωμένοι κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να διαγνώσει εκ των προτέρων κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης, όπως η διάρκειά της και τα μεγέθη που περικλείονται στη βασική σχέση παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, ενώ καταρχήν δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου ΓΟΣ, εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας, ελέγχεται εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν δηλαδή έχει παραβιασθεί η αρχή της διαφάνειας (ΑΠ 561/2014, ΑΠ 430/2005, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Σε αυτούς τους Γ.Ο.Σ. περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και όσοι χωρίς σπουδαίο λόγο, αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή (άρθρο 2 παρ.7 περ. ια' του ν.2251/1994). Είναι δυνατή η σωρευτική εφαρμογή από το Δικαστήριο των παρ. 6 και 7 του άρθρου 2

του ν. 2251/1994, διότι η επίκληση του γενικού αξιολογικού κριτηρίου της διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή ενδεχομένως να είναι χρήσιμη για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και αξιολογικών κριτηρίων, που χρησιμοποιούνται στις επιμέρους περιπτώσεις του ενδεικτικού καταλόγου. Άλλωστε, οι περιγραφόμενες από το νόμο ειδικές κατ' αμάχητο τεκμήριο περιπτώσεις καταχρηστικότητας αποτελούν ενδείκτες, που καθοδηγούν ως προς την ερμηνεία της γενικής ρήτρας και δη της έννοιας της διατάραξης της συμβατικής ισορροπίας. Εξάλλου, η απαίτηση για διαφάνεια των Γ.Ο.Σ. δεν αφορά απλώς και μόνο την κατανόησή τους από τυπική και γραμματική άποψη, αλλά επεκτείνεται και στη λειτουργία τους, ούτως ώστε ο καταναλωτής να δύναται να εκτιμήσει βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, τις οποίες συνεπάγεται γι' αυτόν κάθε όρος (ΔΕΚ, απόφαση της 30ης Απριλίου 2014, υπόθεση C-26/13, Arpad Kasler, Hajnalka Kaslerne Rabai κατά OTP Jelzalogbank Zrt, www.curia.europa.eu, σκέψεις 71-75). Επειδή η προαναφερθείσα σαφήνεια επιδρά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή, απαγορεύεται η εκ μέρους του προμηθευτή χρήση ασαφών ή πολυσήμαντων ρητρών με σκοπό την ενίσχυση της θέσης του έναντι του καταναλωτή. Επιβάλλεται να είναι ευκρινείς ιδίως οι δυσμενείς οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις υπό την έννοια ότι πρέπει να μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από τον στερούμενο εξειδικευμένων νομικών ή οικονομικών γνώσεων μέσο καταναλωτή. Επομένως, η νομοθετική επιταγή της διαφάνειας των Γ.Ο.Σ. στοχεύει στη χρήση σαφούς και κατανοητής διατύπωσης, στην επίτευξη του ορισμένου ή οριστού περιεχομένου τους και στην προβλεψιμότητα της ύπαρξής τους. Αδιαφανείς ρήτρες, οι οποίες αποκρύπτουν την πραγματική, νομική και οικονομική κατάσταση δημιουργούν τον κίνδυνο είτε να απόσχει ο καταναλωτής από την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων του είτε να αποδεχθεί αξιώσεις, τις οποίες μόνο φαινομενικά διατηρεί ο προμηθευτής. Υπ' αυτό το πρίσμα οι αδιαφανείς ρήτρες ενίοτε άγουν στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας κατ' άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994. Για τους λόγους αυτούς οι Γ.Ο.Σ. πρέπει να εμφανίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών κατά τρόπο ορισμένο, σαφή και εύληπτο. Έτι περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι η ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ. δεν επιδρά σε ολόκληρη τη σύμβαση αλλά είναι μερική. Άκυρος θεωρείται μόνον ο κατά το νόμο καταχρηστικός όρος (ΕφΘράκης 21/2017).

V. Το κενό που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ. καλύπτεται κατ' αρχήν και εφ' όσον υπάρχει σχετική ρύθμιση, με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου, ο οποίος θεωρείται ότι συνάδει με τους σκοπούς του άρθρου 6 παρ.1 της Οδηγίας αυτής (ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψεις 80-82

θεωρήθηκε
επισημάνθηκε

και 85). Σε διαφορετική περίπτωση το Δικαστήριο συμπληρώνει ερμηνευτικά τη σύμβαση κατ' άρθρο 200 ΑΚ (ΕφΑθ 1471/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Για τη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης το Δικαστήριο σταθμίζει τα συμφέροντα των μερών και ιδίως εκείνου, στην προστασία του οποίου αποβλέπει ο ερμηνευόμενος όρος, συνεκτιμά δε τη φύση και το σκοπό της δικαιοπραξίας, τις συνθήκες, υπό τις οποίες έγιναν οι δηλώσεις βούλησης των μερών, τις τοπικές και γλωσσικές συνθήκες, τις προηγούμενες συναλλαγές των μερών και την προηγούμενη συμπεριφορά τους, τις προηγηθείσες διαπραγματεύσεις και το πώς οι σχετικές δηλώσεις του ενός μέρους αναμένονταν να εκληφθούν από το άλλο μέρος. Το δικαστήριο για τη διαμόρφωση της ερμηνευτικής κρίσης του δεν είναι υποχρεωμένο να αρκестθεί στο περιεχόμενο της σύμβασης, αλλά δύναται να αντλήσει στοιχεία και εκτός αυτής, τα οποία θα προταθούν από τους διαδίκους, ακόμη και να αξιοποιήσει και στοιχεία από τη μεταγενέστερη από την κατάρτιση της σύμβασης συμπεριφορά των μερών, ως ενδεικτικά του περιεχομένου, το οποίο είχαν προσδώσει στη σύμβαση τα μέρη, γεγονός που υποδηλώνεται μεταξύ άλλων και με τις σύμφωνες προς το περιεχόμενο αυτό ενέργειές τους (ΑΠ 374/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Αντιθέτως, δεν είναι δυνατό να εφαρμοσθεί για τη συμπλήρωση του κενού που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ. η διάταξη του άρθρου 371 ΑΚ, διότι δεν αποτελεί κατάλληλο μέσο για την προστασία του καταναλωτή, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται κυρίως στις ατομικές συμβάσεις και είναι ανεπαρκής για τη διασφάλιση των συμφερόντων του καταναλωτή επί συμβάσεων, στις οποίες οι όροι μεταξύ των συμβαλλόμενων δεν καθίστανται αντικείμενο διαπραγματεύσεως, αλλά είναι προδιατυπωμένοι από το κατά τεκμήριο ισχυρότερο μέρος, για να χρησιμοποιηθούν σε αόριστο αριθμό συμβάσεων (ΑΠ 1030/2001, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

VI. Περαιτέρω, η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, κατά την οποία «ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη», εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν αυτή απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπει άλλη ανάλογη ειδική προστασία ή αν συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ. Παρέχει δε η διάταξη αυτή στο Δικαστή, τη δυνατότητα, όταν, λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών, η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που επιβάλλονται στις συναλλαγές, να την επεκτείνει ή να την περιορίσει, με βάση αντικειμενικά κριτήρια, κατά τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές, στο επίπεδο εκείνο, το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής καλής πίστης. Τη συνδρομή των ειδικών συνθηκών που επιβάλλουν την εφαρμογή της ως άνω διατάξεως οφείλει, για την πληρότητα της αγωγής, να επικαλεσθεί και, σε περίπτωση αμφισβητήσεως,

να αποδείξει ο ενάγων. Ειδικότερα, όταν κατ' εφαρμογή της ως άνω διάταξης ζητείται η μείωση της συμφωνηθείσας παροχής, ο ενάγων οφείλει να περιλάβει στο εισαγωγικό δικόγραφο, πλην άλλων και πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία, από την εκτίμηση των οποίων να μπορεί να σχηματισθεί δικανική πεποίθηση ότι το προτεινόμενο από αυτόν χρηματικό αντάλλαγμα είναι εκείνο που αντισταθμίζει, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών, την αξία της αντιπαροχής (ΕφΑθ 1824/2009 ΝοΒ 2009.1363 σχ. με μισθωτικές συμβάσεις). Το δικαίωμα αναπροσαρμογής, κατά την εν λόγω διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, είναι διαπλαστικό και κατά συνέπεια, τόσο η αγωγή όσο και η απόφαση, είναι διαπλαστικές. Αποτέλεσμα δε τούτου είναι ότι το ασκηθέν δικαίωμα ενεργοποιείται από της επίδοσης της αγωγής και μελλοντικά, χωρίς αναδρομικότητα (ΟΛΑΠ 3/2014, ΑΠ 2022/2014 δημ. στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

VII. Ειδικά όταν ζητείται από το Δικαστήριο, ενόψει εξαιρετικών συνθηκών, να αναπροσαρμόσει κατ' αρθ. 288 ΑΚ, την οφειλόμενη παροχή στεγαστικού δανείου που έχει χορηγηθεί σε συνάλλαγμα, στο προσήκον μέτρο, επειδή η διατήρηση της στο αρχικό μέτρο υπερβαίνει κάθε εύλογο όριο αντοχής του συγκεκριμένου οφειλέτη, τότε βασικό πρότυπο για την κατά την καλή πίστη αναπροσαρμογή των δανείων σε συνάλλαγμα θα πρέπει να αναζητηθεί στις αξιολογήσεις της Οδηγίας 2014/17 (για το ότι η Οδηγία αυτή είναι πρόσφορη να καθοδηγήσει τον εθνικό Δικαστή ήδη πριν την ενσωμάτωσή της στα εθνικά δίκαια βλ. Τάκη/Πατσίκας: Τραπεζικά Δάνεια σε ελβετικό φράγκο, η νομιμότητά του ενώπιον του ενωσιακού και του εθνικού δικαστή, Αρμ 2015,191, 205 επ. και σελ. 78 προσκομιζόμενης από την εναγομένη γνωμοδότησης Δημ. Λιάππη), η οποία στο άρθ. 23, υπό τον τίτλο δάνεια σε ξένο νόμισμα ορίζει ότι : «1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε όταν μια σύμβαση πίστωσης αφορά δάνειο σε ξένο νόμισμα, τη στιγμή που συνάπτεται η σύμβαση να υπάρχει το κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται τουλάχιστον ότι: α) ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να μετατρέψει τη σύμβαση πίστωσης σε εναλλακτικό νόμισμα υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ή β) υπάρχουν άλλες ρυθμίσεις που περιορίζουν τον συναλλαγματικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένος ο καταναλωτής βάσει της σύμβασης πίστωσης. 2. Το εναλλακτικό νόμισμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) είναι: α) είτε το νόμισμα στο οποίο ο καταναλωτής λαμβάνει κατά κύριο λόγο το εισόδημά του ή διατηρεί τα περιουσιακά του στοιχεία από τα οποία πρόκειται να εξοφληθεί η πίστωση, όπως κατέδειξε η τελευταία αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας πριν από τη σύμβαση πίστωσης, ή β) το νόμισμα του κράτους μέλους στο οποίο ο καταναλωτής είτε κατοικούσε τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης πίστωσης είτε κατοικεί την παρούσα στιγμή. Τα κράτη μέλη μπορούν να προσδιορίζουν εάν ο καταναλωτής έχει στη διάθεσή του και τις δύο δυνατότητες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και

επισημασμένο
Επισημασμένο

β) του πρώτου εδαφίου ή μόνον τη μια από αυτές ή μπορούν να επιτρέπουν στους πιστωτικούς φορείς να προσδιορίζουν εάν ο καταναλωτής έχει στη διάθεσή του και τις δύο δυνατότητες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) του πρώτου εδαφίου ή μόνον τη μια από αυτές. 3. Όταν ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να μετατρέψει τη σύμβαση πίστωσης σε εναλλακτικό νόμισμα σύμφωνα με το στοιχείο α) της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συναλλαγματική ισοτιμία βάσει της οποίας γίνεται η μετατροπή είναι η συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει την ημέρα της μετατροπής εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση πίστωσης. 4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όταν ένας καταναλωτής έχει δάνειο σε ξένο νόμισμα, ο πιστωτικός φορέας ειδοποιεί σε τακτική βάση τον καταναλωτή, εγγράφως ή με άλλο σταθερό μέσο, τουλάχιστον όταν το ύψος του οφειλόμενου συνολικού ποσού που πρέπει να καταβάλει ο καταναλωτής ή των οφειλόμενων δόσεων παρουσιάζει διακύμανση μεγαλύτερη από 20 % σε σχέση με αυτό που θα ήταν εάν ίσχυε η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος της σύμβασης και του νομίσματος του κράτους μέλους που ίσχυε τη στιγμή σύναψης της σύμβασης πίστωσης. Ο καταναλωτής ειδοποιείται για τυχόν αύξηση στο συνολικό οφειλόμενο ποσό από τον πιστωτικό φορέα, για το ενδεχόμενο δικαίωμα μετατροπής του δανείου σε εναλλακτικό νόμισμα και για τις σχετικές προϋποθέσεις και ενημερώνεται για τυχόν άλλους μηχανισμούς που μπορούν να εφαρμοστούν προκειμένου να περιοριστεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται. 5. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν περαιτέρω ρυθμίσεις όσον αφορά τα δάνεια σε ξένο νόμισμα, με την προϋπόθεση ότι αυτές οι ρυθμίσεις δεν έχουν αναδρομική ισχύ. 6. Οι ρυθμίσεις που εφαρμόζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου κοινοποιούνται στον καταναλωτή στο πλαίσιο του ESIS και της σύμβασης πίστωσης. Όταν δεν υπάρχει στη σύμβαση πίστωσης διάταξη που να περιορίζει τον συναλλαγματικό κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται ο καταναλωτής σε λιγότερο από 20 % διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, το ESIS περιλαμβάνει ενδεικτικό παράδειγμα του αντίκτυπου διακύμανσης 20 % της συναλλαγματικής ισοτιμίας». Ήδη, ψηφίστηκε ο Ν. 4438/2016 (ΦΕΚ Α 220/28-11-2016) για «Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1093/2010, και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών», το άρθρο 22 του οποίου ορίζει ότι: «Σε περίπτωση συμβάσεων πίστωσης σε ξένο νόμισμα, ο πιστωτικός φορέας: α) είτε συμπεριλαμβάνει στη σύμβαση πίστωσης όρο, σύμφωνα με τον οποίο, ο καταναλωτής δικαιούται να μετατρέψει, κατόπιν σχετικού αιτήματος του, τη σύμβαση πίστωσης σε εναλλακτικό νόμισμα,

τουλάχιστον όταν η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας υπερβαίνει το 20% σε σχέση με αυτή που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, β) είτε διασφαλίζει ότι η σύμβαση πίστωσης συνοδεύεται καθ' όλη τη διάρκεια αυτής με χρηματοπιστωτικό μέσο αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου. 2 ο σχετικός όρος της σύμβασης ορίζει υποχρεωτικά ως εναλλακτικό νόμισμα: α) το νόμισμα στο οποίο ο καταναλωτής λαμβάνει κατά κύριο λόγο το εισόδημα του ή διατηρεί τα περιουσιακά του στοιχεία από τα οποία πρόκειται να εξοφληθεί η πίστωση, όπως τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την τελευταία αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας, πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ή/και β) το νόμισμα του κράτους - μέλους στο οποίο ο καταναλωτής είτε κατοικούσε τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης πίστωσης είτε κατοικεί κατά το χρόνο ενεργοποίησης του σχετικού συμβατικού όρου. 3. Κατά την εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, η μετατροπή διενεργείται με βάση την ισχύουσα κατά το χρόνο μετατροπής συναλλαγματική ισοτιμία, όπως αυτή προκύπτει από τις επίσημες δημοσιεύσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση πίστωσης. 4. Όταν ένας καταναλωτής έχει συνάψει σύμβαση πίστωσης σε ξένο νόμισμα και το ύψος του οφειλόμενου συνολικού ποσού ή των οφειλόμενων δόσεων που πρέπει να καταβάλει παρουσιάζει διακύμανση μεγαλύτερη από 20% σε σχέση με αυτό που θα ήταν αν ίσχυε η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος της σύμβασης και του εναλλακτικού νομίσματος που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας ειδοποιεί αμέσως τον καταναλωτή, εγγράφως ή με άλλο σταθερό μέσο. Η ειδοποίηση αυτή επέχει θέση ενημέρωσης του καταναλωτή προκειμένου αυτός να ενεργοποιήσει το συμβατικό όρο της παραγράφου 1. Στην περιοδική ενημέρωση περιλαμβάνεται αναφορά του ύψους της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι ρυθμίσεις που εφαρμόζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου κοινοποιούνται στον καταναλωτή στο πλαίσιο του ESIS (ως ESIS νοείται το «Ευρωπαϊκό Τυποποιημένο Δελτίο Πληροφοριών» (ESIS), το περιεχόμενο και οι οδηγίες συμπλήρωσης του οποίου ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ του άρθρου 41 του ίδιου νόμου, δυνάμει του οποίου παρέχονται στον δανειολήπτη εγγράφως ή σε άλλο σταθερό μέσο εξατομικευμένες πληροφορίες αναφορικά με την σύμβαση που συνομολογεί, βλ άρθρο 13 παρ. 2 ίδιου ως άνω νόμου) και της σύμβασης πίστωσης. Όταν στη σύμβαση πίστωσης δεν υπάρχει όρος που να περιορίζει το συναλλαγματικό κίνδυνο, στον οποίον εκτίθεται ο καταναλωτής σε διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας μικρότερης του 20%, το ESIS περιλαμβάνει ενδεικτικό παράδειγμα που αφορά τον αντίκτυπο της διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε ποσοστό 20%.» Είναι δε σαφές ότι η αναγωγή της ενοχής στο προσήκον μέτρο εκ μέρους του Δικαστηρίου

Εισπράξεις
Εισπράξεις

✓

άνει υπόψη τα συμφέροντα και των 2 μερών (για όλα τα ανωτέρω πρβλ.
νθ 20/2017, ΝΟΜΟΣ).

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 178 ΑΚ: «Δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα
τά ήθη είναι άκυρη». Κατά την έννοια αυτής της διάταξης, ως κριτήριο των
ών ηθών χρησιμεύουν οι ιδέες του κατά γενική αντίληψη με φρόνηση και
τότητα σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Η αντίθεση δε στα χρηστά
που καθιστά άκυρη τη δικαιοπραξία, κρίνεται από το περιεχόμενό της και το
λο των συνθηκών και των περιστάσεων που τη συνοδεύουν και όχι
γόμενα από την αιτία που κίνησε τους συμβαλλόμενους να τη συνάψουν ή το
ο, στον οποίο αυτοί αποβλέπουν. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του
ου 179 ΑΚ, που αποτελεί ειδικότερη περίπτωση εφαρμογής του
γόμενου άρθρου: «άκυρη ως αντίθετη προς τα χρηστά ήθη είναι, ιδίως, η
πραξία με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η
πραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, την κουφότητα ή
πειρία του άλλου και έτσι πετυχαίνει να συνομολογήσει ή να πάρει για τον
ου ή τρίτο για κάποια παροχή, περιουσιακά ωφελήματα, που, κατά τις
τάσεις, τελούν σε φανερή δυσαναλογία προς την παροχή». Όπως προκύπτει
ο συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων
και 180 ΑΚ, για να χαρακτηριστεί μία δικαιοπραξία αισχροκερδής-
πλεονεκτική και ως εκ τούτου άκυρη λόγω αντίθεσής της προς τα χρηστά
απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις: α) προφανής
ναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία
ενός από τους συμβαλλόμενους και γ) εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο
νωστής σε αυτόν ανάγκης ή κουφότητας ή απειρίας του αντισυμβαλλόμενου
Τα στοιχεία της ανάγκης, της κουφότητας ή της απειρίας όμως δεν είναι
αίτητο, όπως προκύπτει από τη σαφή διατύπωση της δεύτερης από τις πιο
διατάξεις, να συντρέχουν σωρευτικά, αλλά αρκεί η συνδρομή και μόνο του
από αυτά. Απειρία είναι η έλλειψη της συνήθους πείρας ως προς τα
νομικά δεδομένα και μεγέθη, ως προς τις τιμές και ως προς τις συναλλαγές.
ρότητα είναι η αδιαφορία για τις συνέπειες και τη σημασία των πράξεων, ενώ
κη είναι και η οικονομική τοιαύτη, αρκεί να είναι άμεση και επιτακτική.
λου, εκμετάλλευση υπάρχει όταν αυτός που γνωρίζει την ως άνω κατάσταση
αντισυμβαλλόμενου του (ανάγκη, κουφότητα, απειρία) επωφελείται και με
λληλο χειρισμό επιτυγχάνει προφανώς μειωμένη αντιπαροχή. Περαιτέρω,
ρή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής είναι αυτή που υποπίπτει
αντίληψη λογικού και έχοντος πείρα των σχετικών συναλλαγών ανθρώπου
η οποία υπερβαίνει το μέτρο κατά το οποίο είναι ανθρωπίνως φυσικό να
κομίζει ο ένας κάποιος όφελος από σύμβαση οικονομικού περιεχομένου με ζημία

σοτιμίας υπερβαίνει το
ης της σύμβασης, β)
όλη τη διάρκεια αυτή
πτικού κινδύνου. 2 ...
αλλακτικό νόμισμα: α
ο λόγο το εισόδημα το
πρόκειται να εξοφληθ
τελευταία αξιολόγηση
σύμβασης πίστωσης, ή
αλωτής είτε κατοικούσ
κατοικεί κατά το χρ
κατά την εφαρμογή
ενεργείται με βάση
κή ισοτιμία, όπως α
ής Κεντρικής Τράπεζα
ιαφορετικά στη σύμβ
μβαση πίστωσης σε Ε
σού ή των οφειλόμεν
ι μεγαλύτερη από 20%
τική ισοτιμία μεταξύ
ιατος που ίσχυε κατά
φορέας ειδοποιεί αμέ
ι ειδοποίηση αυτή επ
ς να ενεργοποιηθεί
ημέρωση περιλαμβάνε
ς ισοτιμίας. Οι ρυθμί
ιούνται στον καταναλω
κό Τυποποιημένο Δελ
υμπλήρωσης του οπο
μου, δυνάμει του οπο
ρό μέσο εξαστομικευμέ
εί, βλ άρθρο 13 παρ
στη σύμβαση πίστω
ύ κίνδυνο, στον οποί
κής ισοτιμίας μικρότε
ου αφορά τον αντίκτυ
ό 20%.» Είναι δε σαφ
έρους του Δικαστηρί

τουλάχιστον όταν η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας υπερβαίνει το 20% σε σχέση με αυτή που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, β) είτε διασφαλίζει ότι η σύμβαση πίστωσης συνοδεύεται καθ' όλη τη διάρκεια αυτής με χρηματοπιστωτικό μέσο αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου. 2 ο σχετικός όρος της σύμβασης ορίζει υποχρεωτικά ως εναλλακτικό νόμισμα: α) το νόμισμα στο οποίο ο καταναλωτής λαμβάνει κατά κύριο λόγο το εισόδημα του ή διατηρεί τα περιουσιακά του στοιχεία από τα οποία πρόκειται να εξοφληθεί η πίστωση, όπως τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την τελευταία αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας, πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ή/και β) το νόμισμα του κράτους - μέλους στο οποίο ο καταναλωτής είτε κατοικούσε τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης πίστωσης είτε κατοικεί κατά το χρόνο ενεργοποίησης του σχετικού συμβατικού όρου. 3. Κατά την εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, η μετατροπή διενεργείται με βάση την ισχύουσα κατά το χρόνο μετατροπής συναλλαγματική ισοτιμία, όπως αυτή προκύπτει από τις επίσημες δημοσιεύσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση πίστωσης. 4. Όταν ένας καταναλωτής έχει συνάψει σύμβαση πίστωσης σε ξένο νόμισμα και το ύψος του οφειλόμενου συνολικού ποσού ή των οφειλόμενων δόσεων που πρέπει να καταβάλει παρουσιάζει διακύμανση μεγαλύτερη από 20% σε σχέση με αυτό που θα ήταν αν ίσχυε η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος της σύμβασης και του εναλλακτικού νομίσματος που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας ειδοποιεί αμέσως τον καταναλωτή, εγγράφως ή με άλλο σταθερό μέσο. Η ειδοποίηση αυτή επέχει θέση ενημέρωσης του καταναλωτή προκειμένου αυτός να ενεργοποιήσει το συμβατικό όρο της παραγράφου 1. Στην περιοδική ενημέρωση περιλαμβάνεται αναφορά του ύψους της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι ρυθμίσεις που εφαρμόζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου κοινοποιούνται στον καταναλωτή στο πλαίσιο του ESIS (ως ESIS νοείται το «Ευρωπαϊκό Τυποποιημένο Δελτίο Πληροφοριών» (ESIS), το περιεχόμενο και οι οδηγίες συμπλήρωσης του οποίου ορίζονται στο Παράρτημα II του άρθρου 41 του ίδιου νόμου, δυνάμει του οποίου παρέχονται στον δανειολήπτη εγγράφως ή σε άλλο σταθερό μέσο εξατομικευμένες πληροφορίες αναφορικά με την σύμβαση που συνομολογεί, βλ άρθρο 13 παρ. 2 ιδίου ως άνω νόμου) και της σύμβασης πίστωσης. Όταν στη σύμβαση πίστωσης δεν υπάρχει όρος που να περιορίζει το συναλλαγματικό κίνδυνο, στον οποίον εκτίθεται ο καταναλωτής σε διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας μικρότερης του 20%, το ESIS περιλαμβάνει ενδεικτικό παράδειγμα που αφορά τον αντίκτυπο της διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε ποσοστό 20%.» Είναι δε σαφές ότι η αναγωγή της ενοχής στο προσήκον μέτρο εκ μέρους του Δικαστηρίου

Ελληνική

λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και των 2 μερών (για όλα τα ανωτέρω πρβλ. ΠΠΞανθ 20/2017, ΝΟΜΟΣ).

VIII. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 178 ΑΚ: «Δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη». Κατά την έννοια αυτής της διάταξης, ως κριτήριο των χρηστών ηθών χρησιμεύουν οι ιδέες του κατά γενική αντίληψη με φρόνηση και χρηστότητα σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Η αντίθεση δε στα χρηστά ήθη, που καθιστά άκυρη τη δικαιοπραξία, κρίνεται από το περιεχόμενό της και το σύνολο των συνθηκών και των περιστάσεων που τη συνοδεύουν και όχι μεμονωμένα από την αιτία που κίνησε τους συμβαλλόμενους να τη συνάψουν ή το σκοπό, στον οποίο αυτοί αποβλέπουν. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 179 ΑΚ, που αποτελεί ειδικότερη περίπτωση εφαρμογής του προηγούμενου άρθρου: «άκυρη ως αντίθετη προς τα χρηστά ήθη είναι, ιδίως, η δικαιοπραξία με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η δικαιοπραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, την κουφότητα ή την απειρία του άλλου και έτσι πετυχαίνει να συνομολογήσει ή να πάρει για τον εαυτό του ή τρίτο για κάποια παροχή, περιουσιακά ωφελήματα, που, κατά τις περιστάσεις, τελούν σε φανερή δυσαναλογία προς την παροχή». Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 174 και 180 ΑΚ, για να χαρακτηριστεί μία δικαιοπραξία αισχροκερδής-καταπλεονεκτική και ως εκ τούτου άκυρη λόγω αντίθεσής της προς τα χρηστά ήθη, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις: α) προφανής δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία του ενός από τους συμβαλλόμενους και γ) εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο της γνωστής σε αυτόν ανάγκης ή κουφότητας ή απειρίας του αντισυμβαλλομένου του. Τα στοιχεία της ανάγκης, της κουφότητας ή της απειρίας όμως δεν είναι απαραίτητα, όπως προκύπτει από τη σαφή διατύπωση της δεύτερης από τις πιο πάνω διατάξεις, να συντρέχουν σωρευτικά, αλλά αρκεί η συνδρομή και μόνο του ενός από αυτά. Απειρία είναι η έλλειψη της συνήθους πείρας ως προς τα οικονομικά δεδομένα και μεγέθη, ως προς τις τιμές και ως προς τις συναλλαγές. Κουφότητα είναι η αδιαφορία για τις συνέπειες και τη σημασία των πράξεων, ενώ ανάγκη είναι και η οικονομική τοιαύτη, αρκεί να είναι άμεση και επιτακτική. Εξάλλου, εκμετάλλευση υπάρχει όταν αυτός που γνωρίζει την ως άνω κατάσταση του αντισυμβαλλομένου του (ανάγκη, κουφότητα, απειρία) επωφελείται και με κατάλληλο χειρισμό επιτυγχάνει προφανώς μειωμένη αντιπαροχή. Περαιτέρω, φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής είναι αυτή που υποπίπτει στην αντίληψη λογικού και έχοντος πείρα των σχετικών συναλλαγών ανθρώπου και η οποία υπερβαίνει το μέτρο κατά το οποίο είναι ανθρωπίνως φυσικό να αποκομίζει ο ένας κάποιο όφελος από σύμβαση οικονομικού περιεχομένου με ζημία

του άλλου. Η δυσαναλογία αυτή, η οποία πρέπει να είναι προφανής, διαπιστώνεται ενόψει των περιστάσεων και της φύσης της συγκεκριμένης δικαιοπραξίας, κατά το χρόνο της κατάρτισής της (περιεχόμενο, σκοπός, αξία παροχών), χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι υποκειμενικές παραστάσεις ή επιθυμίες των μερών. Σε περίπτωση, όμως, που ελλείπει ένα από τα ανωτέρω στοιχεία δεν μπορεί να γίνει λόγος για ακυρότητα της δικαιοπραξίας ως αισχροκερδούς, διότι απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά η φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, η ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία του ενός συμβαλλομένου και η εκμετάλλευση από τον αντισυμβαλλόμενο του μιας από τις γνωστές σε αυτόν ως άνω καταστάσεις (ΑΠ 151/2015, ΑΠ 429/2015, ΑΠ 820/2014, ΑΠ 2139/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

ΙΧ. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 140 ΑΚ «Αν κάποιος καταρτίζει δικαιοπραξία και η δήλωσή του δεν συμφωνεί από ουσιώδη πλάνη, με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας», ήτοι, πλάνη υπάρχει όταν ο δικαιοπρακτών εννοούσε τη δήλωσή του με νόημα διαφορετικό από εκείνο που έχει από το νόμο, ή αγνοούσε τις έννομες συνέπειες της δήλωσής του. Έτσι, αν κάποιος υπογράφει έγγραφο νομιζοντας εσφαλμένα ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο διαφορετικό, βρίσκεται σε πλάνη, η οποία είναι ουσιώδης, αν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την όλη δικαιοπραξία, ώστε το πρόσωπο που πλανήθηκε δεν θα την επιχειρούσε, αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση. Η άγνοια όμως πρέπει να είναι ανεπίγνωστη και όχι συνειδητή, γιατί αυτός που γνωρίζει ότι βρίσκεται σε άγνοια ή διατηρεί αμφιβολίες για την αλήθεια ορισμένης κατάστασης και παρόλα αυτά ενεργεί, δεν βρίσκεται σε πλάνη, όπως λ.χ. όταν κάποιος υπογράφει έγγραφο τελώντας εν γνώσει ότι αγνοεί το περιεχόμενό του ή ότι δεν το έχει κατανοήσει ή ότι δεν γνωρίζει τις έννομες συνέπειες (Εφθεσ. 1397/1999 ΔΕΕ 1999.1154). Επίσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 143 ΑΚ, η πλάνη που αναφέρεται αποκλειστικά στα παραγωγικά αίτια της βούλησης δεν είναι ουσιώδης και δεν επιφέρει ακύρωση της δικαιοπραξίας. Αν όμως τα παραγωγικά αίτια τέθηκαν ως αίρεση ή αν συζητήθηκαν πριν από την κατάρτιση της δικαιοπραξίας και αποτέλεσαν βάση ή προϋπόθεση αυτής, κατά τη θέληση αμφοτέρων των μερών, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, η πλάνη ως προς τα αίτια αυτά είναι ουσιώδης και μπορεί να επιφέρει ακύρωση της δικαιοπραξίας, όταν τα περιστατικά επί των οποίων τα μέρη κυρίως στήριζαν τη σύναψη της σύμβασης, ως δικαιοπρακτικό της θεμέλιο, δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων ανατράπηκαν (ΟΛΑΠ 35/1998, ΟΛΑΠ 5/1990, ΑΠ 1441/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Με την κρινόμενη αγωγή οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι μεταξύ αυτών, του πρώτου ως πρωτοφειλέτη και της δεύτερης συμβληθείσας ως εγγυήτριας, και της εναγομένης συμφωνήθηκε την 6.7.2006 η χορήγηση από την εναγομένη προς τον

Εισπληρωθεί

ίδιο στεγαστικού δανείου, ύψους 240.000 ευρώ, συνολικής διάρκειας 237 μηνών, με κυμαινόμενο επιτόκιο του λοιπού επιτοκίου αναφοράς της ΕΚΤ μηνιαίας διάρκειας 360 ημερών, τριών εκατοστιαίων μονάδων, πλέον περιθωρίου 1,40% και εισφοράς του Ν. 128/75 ύψους 0,12%, εκταμιευόμενου ανάλογα με την πρόοδο εργασιών ανέγερσης πρώτης κατοικίας. Ότι κατά τους ίδιους όρους έλαβαν την 4.9.2006 συμπληρωματικό δάνειο ύψους 40.000 ευρώ. Ότι στις αρχές Μαΐου 2007 συμφώνησαν στη μετατροπή του νομίματος χορήγησης των ως άνω δανείων από ευρώ σε ελβετικό φράγκο, κατόπιν παροτρύνσεων της εναγομένης τράπεζας και διαβεβαιώσεων ότι αυτό θα τους προσέφερε απλώς ευνοϊκότερο επιτόκιο. Ότι ακολούθως πιστώθηκαν στον ειδικό λογαριασμό του πρώτου από αυτούς, ως χρεωστικό υπόλοιπο των ληφθέντων δανείων, την 11.5.2007 ποσό 236.838,03 ευρώ αντιστοιχούντος σε 390.238,03 ελβετικά φράγκα CHF, καθώς και την 8.5.2007 ποσό 39.414,08 ευρώ αντιστοιχούντος σε 64.942,59 ελβετικά φράγκα CHF. Ότι από τον Ιούνιο του έτους 2007 ο πρώτος εξ αυτών καταβάλλει τακτικά τις οφειλόμενες τοκοχρεωλυτικές δόσεις του. Ότι παρά την τακτική καταβολή των οφειλόμενων δόσεων, το άληκτο κεφάλαιο των προαναφερόμενων δανείων ανερχόταν κατά τον Φεβρουάριο του έτους 2015 σε ποσό 238.227,85 ευρώ (ή 253.379,15 CHF) για την πρώτη δανειακή σύμβαση και σε ποσό 39.646,84 ευρώ (ή 42.168,38 CHF) για την δεύτερη δανειακή σύμβαση, λόγω σημαντικής ανατίμησης του ελβετικού φράγκου από το έτος 2007 έως το έτος 2015. Με βάση τα περιστατικά αυτά ζητούν να αναγνωρισθεί ότι είναι άκυρες οι με αριθμούς [REDACTED] και [REDACTED] δανειακές συμβάσεις ως αντικείμενες στις διατάξεις των άρθρων 806-809 ΑΚ και στην ΠΔ/ΤΕ 1955/1991 ως απαγορευμένη μορφή χρηματοδότησης, καθώς γίνεται χρήση χρηματοπιστωτικών παραγώγων (δάνεια σε ελβετικό φράγκο), καθώς και στις διατάξεις του άρθρου 3 παρ 2 πδ 96/1993, της ΠΔ/ΤΕ 2325/2.8.1994 και της ΠΔ/ΤΕ 2303/1994, ως συναλλαγές αντικείμενες στην εγχώρια νομοθεσία περί συναλλάγματος. Επικουρικώς δε, επικαλούμενοι, παράλληλα, ότι δεν έχουν ειδικές οικονομικές γνώσεις και προγενέστερη εμπειρία σχετικά με τη λήψη δανείων και ότι δεν ενημερώθηκαν από τους υπαλλήλους της εναγομένης για τον συναλλαγματικό κίνδυνο, τον οποίο ανέλαβαν κατά την υπογραφή της σύμβασης και ιδίως για τις επιπτώσεις από μία σοβαρή ανατίμηση του ελβετικού φράγκου έναντι του ευρώ, τόσο επί του ύψους των εξοφλητικών δόσεων, όσο και επί του κεφαλαίου του δανείου, καθώς και του ότι ουδέποτε είχαν τη δυνατότητα πραγματοποίησης καταβολών σε ελβετικά φράγκα, στερούμενοι σχετικών εισοδημάτων, ζητούν να αναγνωρισθεί η ακυρότητα των όρων 3.2, 4.5, 4.6, 4.7, 5.1, 6.1 και 17.3 των επίδικων δανειακών συμβάσεων, ήτοι οι όροι αναφορικά με τη χορήγηση του δανείου σε ελβετικά φράγκα (όρος 3.2), την πληρωμή του οφειλέτη απευθείας σε

ελβετικά φράγκα ή σε ισάξιο του ευρώ αντίτιμο κατά την ημερομηνία πληρωμής (όρος 4.5), την αναγνώριση του αναληφθέντος συναλλαγματικού κινδύνου (όρος 4.6), την εκ συνόλου ανάληψη επιβάρυνσης από την αυξομείωση της ισοτιμίας έως την ολοσχερή αποπληρωμή (όρος 4.7), τον προσδιορισμό και την αυξομείωση του συμβατικού επιτοκίου συνδεδεμένου με το επιτόκιο LIBOR τριών μηνών Ελβετικού Φράγκου (όρος 5.1), το μονομερές δικαίωμα της εναγομένης (τράπεζας) περί μετατροπής οποιασδήποτε εμπρόθεσμης καταβολής σε ευρώ ή διατήρησης στο ίδιο νόμισμα (όρος 6.1) και την παρακολούθηση των καταβολών είτε σε ευρώ είτε σε ελβετικά φράγκα, βάσει της τρέχουσας τιμής πώλησης του οικείου συναλλάγματος σύμφωνα με την διατραπεζική αγορά, μέσω λογαριασμού τηρούμενο σε ευρώ (όρος 17.3), ως καταχρηστικών, αντικείμενων στις διατάξεις του Ν. 2251/1994 και του άρθρου 281 ΑΚ, συνεπιφέροντων ακυρότητα όλων των συμβάσεων κατ' άρθρο 181 ΑΚ. Έτι επικουρικότερα, ότι οι ανωτέρω συμβάσεις είναι άκυρες, ως αισχροκερδείς κατ' άρθρο 178-179 ΑΚ, άλλως κατ' άρθρο 140 ΑΚ λόγω πλάνης ως προς τη βούληση αυτών, άλλως λόγω αοριστίας της παροχής αυτών κατ' άρθρο 372 ΑΚ. Ακολουθως, ζητούν όπως: α) υποχρεωθεί η εναγομένη να μετατρέψει τις πραγματοποιηθείσες καταβολές σε ευρώ και να αποδέχεται νέες καταβολές σε ευρώ με την ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρόνο μετατροπής αμφοτέρων των δανειακών συμβάσεων από ευρώ σε ελβετικά φράγκα την 10.5.2007 και 7.5.2007 αντίστοιχα και δη την ισοτιμία αξίας 1,6477 και β) υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλλει το συνολικό ποσό των 34.610,82 ευρώ και δη 29.673,72 ευρώ για την πρώτη σύμβαση και 4.937,10 ευρώ για τη δεύτερη σύμβαση, ως αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών, ως προκύπτουν από τη διαφορά της ισοτιμίας €/CHF μεταξύ αυτής που ίσχυε κατά την ημερομηνία χορήγησης - μετατροπής του χρεωστικού υπολοίπου των επίδικων αρχικών δανειακών συμβάσεων και εφεξής έως την επίδοση της αγωγής. Αναφορικά δε με το δεύτερο αυτό, υπό στοιχείο β αίτημα, οι ενάγοντες με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου τους προφορικά στο ακροατήριο που περιέχεται και στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά και στις προτάσεις, έτρεψαν αυτό παραδεκτώς από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό. Ζητούν, τέλος, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή κατά την καταψηφιστική της διάταξη και να καταδικαστεί η εναγομένη στα δικαστικά έξοδά τους. Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα η υπό κρίση αγωγή παραδεκτά εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού ως καθ ύλην και κατά τόπον αρμοδίου (άρθρα 18 και 33 ΚΠολΔ) κατά την προκείμενη τακτική διαδικασία. Οι κύριες βάσεις της αγωγής, με τις οποίες οι ενάγοντες ζητούν να αναγνωριστεί ότι οι επίδικες δανειακές συμβάσεις, κατά μετατροπή των αρχικών, στεγαστικού δανείου σε ελβετικά φράγκα, είναι άκυρες ως αντικείμενες στις διατάξεις των άρθρων 806 ΑΚ και ΠΔΤΕ 1955/1991, καθώς

Εισαγωγή

A

και του άρθρου 3 παρ 2 πδ 96/1993, ΠΔ/ΤΕ 2325/2.8.1994 και ΠΔ/ΤΕ 2303/1994, πρέπει να απορριφθούν, κατά τα διαλαμβανόμενα στις μείζονες σκέψεις της παρούσας, ως νόμω αβάσιμες, δεδομένου ότι τα δάνεια σε συνάλλαγμα δεν είναι ασυνήθη και επιτρέπονται στις τραπεζικές συναλλαγές, ενώ μόνη η παραβίαση ΠΔ/ΤΕ δεν συνεπάγεται την ακυρότητα των δανειακών συμβάσεων, αλλά ενδεχομένως διοικητικού χαρακτήρα κυρώσεις σε βάρος της Τράπεζας (βλ. επίσης ΑΠ 1344/2017, ΧρΙδΔικ 2018, σελ. 286). Αντιστοίχως ως μη νόμιμες είναι απορριπτέες οι επικουρικές βάσει περί αισχροκέρδειας των επίδικων δικαιοπρασιών και λόγω αοριστίας των παροχών, καθόσον, σύμφωνα με ρητό όρο αυτών, η εξόφληση του δανείου από τους ενάγοντες μπορεί να γίνει είτε με αυτούσιο συνάλλαγμα και επομένως, δεν υφίσταται δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, ενώ, διαζευκτικά, μπορούν να το εξοφλήσουν με το σε ευρώ ισάξιο του συναλλάγματος ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο την ημερομηνία πληρωμής της δόσης με βάση την ισοτιμία του οικείου συναλλάγματος, όπως αυτή θα προέκυπτε από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Πλην όμως και στην τελευταία αυτή περίπτωση, κατά τον κρίσιμο χρόνο της σύναψης της σύμβασης, αυτή ήταν επωφελής για τους ενάγοντες λόγω της ευνοϊκής ισοτιμίας ευρώ-ελβετικού φράγκου και του χαμηλού επιτοκίου Libor και επομένως δεν υπήρχε δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής. Μη νόμιμη και ως εκ τούτου απορριπτέα είναι και η επικουρική βάση περί ουσιώδους πλάνης αναφορικά με τη σύναψη των επίδικων συμβάσεων, καθόσον κατά κύριο λόγο η πλάνη δεν άγει σε ακυρότητα των συμβάσεων, αλλά αποτελεί λόγω ακυρωσίας αυτών, αφετέρου διότι το σχετικό δικαίωμα έχει αποσβεσθεί. Περαιτέρω, καθ' ο μέρος η αγωγή ερείδεται κατά την επικουρική της βάση στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 2, 6 ν. 2251/1994, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 281 και 288 ΑΚ και δη κατά το αίτημα αναγνώρισης της ακυρότητας των ως άνω ρητώς αναφερόμενων όρων 4.5, 4.6, 4.7 και 6.1, λόγω μη επαρκούς ενημέρωσης αυτών αναφορικά με τη λειτουργία των επίδικων αυτών όρων και την έκταση της έννοιας του αναληφθέντος συναλλαγματικού κινδύνου, σε συνδυασμό με την αλλαγή των συνθηκών της διατραπεζικής αγοράς, η αγωγή είναι νόμιμη. Σημειώνεται ότι, κατά τα προαναφερόμενα, νόμιμο είναι το αγωγικό αίτημα αναφορικά με την πραγματοποίηση καταβολών σε ευρώ υπό συγκεκριμένη, προσδιοριζόμενη δια του Δικαστηρίου ισοτιμία €/CHF για το χρόνο επίδοσης της αγωγής και εφεξής, καθόσον σε αυτό και μόνο το χρονικό διάστημα μπορεί να αναφερθεί με διαπλαστική απόφαση το παρόν Δικαστήριο αναπληρώνοντας το κενό που δημιουργείται από την αναγνώριση ακυρότητας επίδικων όρων, σύμφωνα με τις υπό στοιχεία V, VI και VII μείζονες σκέψεις, ενώ απορριπτέο ως μη νόμιμο είναι το αίτημα περί μετατροπής των ήδη πραγματοποιηθεισών καταβολών από το χρόνο

μετατροπής των δανειακών συμβάσεων σε ελβετικό φράγκο έως και την επίδοση της αγωγής, όπως επίσης και το αίτημα περί υποχρέωσης καταβολής από την εναγομένη χρηματικού ποσού 34.610,82 € ως αχρεωστήτως καταβληθέντος λόγω διαφοράς στην ισοτιμία από το χρόνο μετατροπής έως και την επίδοση της αγωγής. Ακολούθως, κατά το μέρος που η αγωγή κρίθηκε παραδεκτή και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 2, 6 ν. 2251/1994, 281, 288 ΑΚ, 70 και 176 ΚΠολΔ, πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Λόγω της ερημοδικίας της εναγομένης στην παρούσα συζήτηση της αγωγής οι πραγματικοί ισχυρισμοί των εναγόντων, αναφορικά με την μη ενημέρωσή τους αναφορικά με τους επίδικου όρους, θεωρούνται ομολογημένοι, καθόσον αναφέρονται σε γεγονότα για τα οποία επιτρέπεται η ομολογία, και ως εκ τούτου θεωρούνται πλήρως αποδεδειγμένοι. Συνεπώς, κατά το μέρος που η αγωγή κρίθηκε νομικά βάσιμη, και δεν υπάρχει ένσταση που να εξετάζεται αυτεπάγγελτα, πρέπει να γίνει αυτή εν μέρει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη και να υποχρεωθεί η εναγομένη να αποδέχεται καταβολές για την αποπληρωμή των με αριθμούς [REDACTED] και [REDACTED] δανειακών συμβάσεων, από την επίδοση της αγωγής και εφεξής, με ισοτιμία ευρώ - ελβετικού φράγκου (CHF) προσδιοριζόμενης στη μέγιστη ανεκτή από το νόμο πλέον απόκλιση ποσοστού 20% (πρβλ. άρθρο 22 Ν. 4438/2016), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσης. Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να επιβληθούν σε βάρος της εναγομένης λόγω της εν μέρει ήττας αυτής (άρθρο 176 ΚΠολΔ). Τέλος, πρέπει να οριστεί παράβολο ερημοδικίας για την περίπτωση που η εναγομένη ασκήσει ανακοπή ερημοδικίας (άρθρα 501 επ. ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ ερήμην της εναγομένης.

ΟΡΙΖΕΙ το παράβολο ερημοδικίας στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ.

ΔΕΧΕΤΑΙ εν μέρει την αγωγή.

ΥΠΟΧΡΕΩΝΕΙ την εναγομένη όπως αποδέχεται καταβολές προς εξόφληση των με αριθμούς [REDACTED] και [REDACTED] δανειακών συμβάσεων σε ελβετικό φράγκο, από το χρόνο επίδοσης της αγωγής και ως την αποπληρωμή αυτών, με σταθερή ισοτιμία 1 ευρώ προς 1,3182 ελβετικά φράγκα.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ τα δικαστικά έξοδα των εναγόντων σε βάρος της εναγομένης τα οποία ορίζει στο ποσό των πεντακοσίων ευρώ (500 €).

Θεωρήθηκε
Εισπραχθείσα

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίστηκε στο Ηράκλειο την 5 Ιουλίου 2018 και δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση την 12 Ιουλίου 2018, χωρίς την παρουσία των διαδίκων ή των πληρεξουσίων δικηγόρων τους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Θεωρήθηκε
Εισηγ.
